

Drs. A. Boers

PR No. 16-90

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE
POT- EN PERKPLANTENTEELT ONDER GLAS
IN NEDERLAND OVER 1990**

Mei 1992

**Landbouw-Economisch Instituut (LEI-DLO)
Afdeling Tuinbouw**

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE POT- EN PERKPLANTENTEELT ONDER GLAS IN NEDERLAND OVER 1990

Boers, A.

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut (LEI-DLO), 1992

Periodieke Rapportage 16-90

ISSN 0921-4178

29 p., 7 tab., 15 bijl.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De bedrijven hadden gemiddeld een winst van f 17.000,- dat is 1% van de kosten (in 1989 2% van de kosten).

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 147.000,- per ondernemer (in 1989 f 141.000,-). Na aftrek van het saldo van de persoonlijke belastingen en de premieheffing bleef er f 122.000,- over als besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf. De besparing bedroeg f 59.000,- per ondernemer.

Per bedrijf kwam f 223.000,- aan eigen middelen ter beschikking. Het vreemd vermogen nam toe met f 174.000,- zodat totaal f 397.000,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 74.000,- afgelost en de bruto-investeringen bedroegen f 269.000,-. De totale bezittingen bedroegen f 2.358.000,- per bedrijf, deze werden gemiddeld met 62% eigen vermogen gefinancierd.

In het rapport zijn de bedrijven gegroepeerd naar bloeiende planten en bladplanten.

Rentabiliteit/inkomen/Financiering/Pot- en perkplantenteelt in Nederland

---

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Biz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek	6
1.4 Omzetbelasting	7
1.5 Leeswijzer	7
2. KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1988 TOT EN MET 1990	8
Tabellen	
2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1988 tot en met 1990	8
2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1988 tot en met 1990	8
2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in gulden per vierkante meter staand glas	9
3. DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN BESPARING, HERKOMST EN BESTEDING VAN MIDDELEN EN DE BALANSEN IN 1988 TOT EN MET 1990	10
Tabellen	
3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf	10
3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	10
3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf	11
3.4 Balansen per 31 december per bedrijf	11
BIJLAGEN	
1. Grondgebruik over 1990	14
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1990	15
3. Bedrijfsresultaten over 1990	16
4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten	17
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1990	18
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer	19

INHOUD (vervolg)

	Blz.
7. Spreiding van de besparing	20
8. Herkomst van de middelen	21
9. Besteding van de middelen	22
10. Spreiding van de bruto-investeringen	23
11. Balans per 31 december 1990	24
12. Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1990 en de vermogensvergelijking	25
13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen per 31 december 1990	26
14. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veld- inventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 31 december 1990	27
15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	28

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemen onder glas;
3. pot- en perkplantenteelt onder glas;
4. champignonenteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. bloembollenteelt;
8. boomkwekerij.

Van de onder 1 t/m 7 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het respectievelijke boekjaar of oogstjaar worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het: "Landbouw-Economisch Bericht". De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De cijfers over de rentabiliteit en de financiering zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld van steekproefbedrijven.

De steekproef ten behoeve van dit onderzoek is met ingang van het boekjaar 1988 vernieuwd en is gebaseerd op de Landbouwtelling 1986. Op basis van de Landbouwtelling 1990 is voornoemde steekproef bijgesteld.

De populatie - waaruit de steekproef voor de pot- en perkplantenteelt onder glas is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfssomvang van 16 nge 1) en meer;
- c. waarvan 66 2/3% en meer van de nge betrekking heeft op pot- en perkplanten onder glas.

Aan deze criteria voldeden - volgens Landbouwtelling 1990 - 1281 bedrijven. Om de verhouding tussen het aantal steekproefbedrijven en de betrouwbaarheid van de uitkomsten te begunstigen zijn de bedrijven van de populatie - dat is het totaal van de bedrijven waarvoor de steekproef representatief is - bemonsterd met verschillende steekproefpercentages 2).

- a. 3,7% voor bedrijven met 16-100 nge;
- b. 4,9% voor bedrijven met 100-180 nge;
- c. 9,3% voor bedrijven met 180 nge en meer.

In het boekjaar 1990 konden 47 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze steekproefbedrijven vertegenwoordigen een populatie van 791 bedrijven met een glasoppervlakte van 802 ha. De landelijke oppervlakte met pot- en perkplanten onder glas bedroeg in 1990 1.201 ha. Met dit onderzoek wordt hiervan 67% gerepresenteerd.

1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek

Voor alle bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld. Dit betekent dat:

- de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd op CAO-basis inclusief het werkgeversaandeel in de sociale lasten.
De gecalculeerde arbeidskosten bedroegen per uur voor ondernemers f 32,70;
voor mannelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder afhankelijk van functiejaren f 27,90 - f 30,80, voor vrouwelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder f 20,90, voor jeugdigen een evenredig lager bedrag;
- over het geïnvesteerde vermogen een rente is gecalculeerd van 8,5% met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten en de normale behoefte aan vlottende middelen waarvoor respectievelijk 2,5% en 9,5% is berekend.
- de afschrijving op de slijtende duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde, waarbij rekening is gehouden

-
- 1) De omvang van een agrarisch bedrijf en van de afzonderlijke produktierichtingen binnen een bedrijf kan worden uitgedrukt in nge (Nederlandse Grootte Eenheid). 1 nge is gelijk aan 1.000 bss. Onder bruto-standaard-saldi (bss) wordt verstaan de normatieve opbrengsten van een produkt minus de direct variabele kosten.
  - 2) De populatie waarop deze steekproef oorspronkelijk is gebaseerd, is beschreven in "Mededeling no. 405".

met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten;

- de insteekkosten van vaste plantopstanden onder de kosten zijn opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegengeboekt onder de opbrengsten op de rekening "aanwas vaste plantopstanden". In de produktieve periode van de vaste plantopstanden wordt jaarlijks een afschrijving berekend;
- de waarde van de grond normatief is vastgesteld op basis van een actuele waarde die afhankelijk van het gebied en de kavelsbreedte, varieert van f 37.500,- tot f 335.000,- per ha;
- de slijtende duurzame produktiemiddelen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van de nieuwwaarde;
- de woonhuizen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van herbouwwaarde.

In de bedrijfseconomische boekhoudingen is geen rekening gehouden met:

- de vergoeding voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst;
- de nog te betalen persoonlijke belasting en premieheffing.

1.4 Omzetbelasting

99% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de slijtende duurzame produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste kengetallen opgenomen. Uitgebreidere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten zijn in hoofdstuk 3 vermeld. De gegevens hebben in beide hoofdstukken betrekking op het gemiddelde potplantenbedrijf in Nederland in de periode 1988 tot en met 1990.

In de bijlagen 1 tot en met 15 zijn de bedrijfsuitkomsten meer gedetailleerd opgenomen. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het boekjaar 1990. De bedrijven zijn in voornoemde bijlagen onderscheiden naar bloeiende planten en bladplanten.

2. Kerncijfers over de bedrijfsuitkomsten in 1988 tot en met 1990

Tabel 2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1988, tot en met 1990

Kengetallen	1988	1989	1990
Netto-bedrijfsresultaat per bedrijf			
als percentage van de kosten	5	2	1
Percentage winstgevende bedrijven	50	37	45
Percentage ondernemers met positieve besparing	56	66	66
Eigen vermogen per bedrijf als percentage van totaal vermogen (solvabiliteit)	60	63	62
Liquiditeit op korte termijn als percentage van de kosten	46	40	40

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1988 tot en met 1990 (x 1000 gulden)

	1988	1989	1990
Aantal bedrijven van de populatie	764	762	791
Aantal ondernemers per bedrijf	1,58	1,56	1,56
Oppervlakte glas per bedrijf in are	84	93	101
Bedrijfsresultaat per bedrijf			
Opbrengsten	1.052,5	1.132,3	1.240,9
Kosten	<u>999,8</u>	<u>1.106,0</u>	<u>1.224,4</u>
Netto-bedrijfsresultaat	52,7	26,3	16,5
Inkomen en besparing per ondernemer			
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	100,7	87,4	83,3
Totaal gezinsinkomen	139,8	140,7	146,5
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	87,5	107,1	121,7
Gezinsbestedingen	<u>57,4</u>	<u>65,5</u>	<u>63,1</u>
Besparingen	30,1	41,6	58,6
Herkomst middelen per bedrijf			
Totaal van eigen middelen	172,4	197,2	223,2
Totaal van vreemde middelen	<u>171,4</u>	<u>101,8</u>	<u>173,4</u>
Totaal beschikbare middelen	343,8	299,0	396,6
Besteding middelen per bedrijf			
Aflossing leningen o/g	59,4	54,3	74,0
Bruto-investeringen	230,4	186,5	268,9
Mutaties in liquiditeiten	19,5	30,6	8,2
Overige bestedingen	<u>34,5</u>	<u>27,6</u>	<u>45,5</u>
Totale besteding van middelen	343,8	299,0	396,6
Het vermogen per bedrijf per 31 december			
Eigen vermogen	1.200,1	1.339,0	1.454,0
Vreemd vermogen	<u>813,0</u>	<u>800,8</u>	<u>904,5</u>
Totaal vermogen	2.013,1	2.139,8	2.358,5

Tabel 2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in guldens per vierkante meter staand glas

	1988	1989	1990
Aantal bedrijven	48	50	47
Oppervlakte glas in m2 per bedrijf	8.380	9.280	10140
Arbeidsbezetting in uren per m2	1,23	1,16	1,11
Gemiddeld verbruik van brandstoffen in m3 gas per m2	45	49	49
Bruto-investeringen per m2 in guldens	27,50	20,10	26,50
Kosten			
Arbeid	29,80	28,70	28,80
Rente	7,40	8,90	10,50
Afschrijvingen	14,70	15,40	14,80
Gas en stookolie	9,70	9,70	11,20
Electra	1,40	1,40	1,50
Materialen	37,40	36,10	34,20
Overige kosten	18,90	19,00	19,70
Totale kosten	119,30	119,20	120,70
Opbrengsten			
Pot- en perkplanten	121,80	116,30	114,00
Overige tuinbouwprodukten	1,00	4,50	4,50
Overige opbrengsten	2,80	1,20	3,80
Totale opbrengsten	125,60	122,00	122,30
Netto-bedrijfsresultaat	6,30	2,80	1,60
Idem in procenten van de kosten	5	2	1

3. De bedrijfsresultaten, inkomen, besteding en besparing, herkomst en besteding van middelen en de balansen in 1988 tot en met 1990

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf (x 1000 gld)

	1988	1989	1990
Aantal bedrijven	48	50	47
Oppervlakte staand glas in m2	8.380	9.280	10.140
Arbeidsbezetting in mensjaren	5,88	6,16	6,44
Brandstoffenverbruik (x miljoen Kcal)	2.871	3.417	3.774
Idem (x miljard joules)	12.021	14.305	15.804
Geïnvesteed vermogen per 1 jan. (x1000 gld.)	1.106	1.284	1.363
Kosten			
Arbeid	249,8	266,2	292,1
Rente	62,2	82,4	106,4
Afschrijvingen	123,0	142,5	150,5
Gas en stookolie	81,1	89,9	113,8
Electra	11,5	13,0	15,5
Materialen	314,0	335,3	346,7
Overige kosten	158,2	176,7	199,4
Totale kosten	999,9	1.106,0	1.224,4
Opbrengsten			
Pot- en perkplanten	1.020,8	1.079,2	1.156,4
Overige tuinbouwprodukten	8,0	42,2	45,6
Overige opbrengsten	23,7	10,9	38,9
Totale opbrengsten	1.052,5	1.132,3	1.240,9
Netto-bedrijfsresultaat	52,7	26,3	16,5
Idem in procenten van de kosten	5	2	1

Tabel 3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer (x 1000 gld)

	1988	1989	1990
Aantal bedrijven	48	50	47
Aantal ondernemers	81	83	78
Netto-bedrijfsresultaat	33,3	16,8	10,6
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	100,7	87,4	83,3
Ondernemersinkomen	115,0	112,8	116,8
Gezinsinkomen uit het bedrijf	125,3	124,5	127,8
Totaal gezinsinkomen	139,8	140,7	146,5
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	87,5	107,1	121,7
Totaal van gezinsbestedingen	57,4	65,5	63,1
Besparingen	30,1	41,6	58,6

Tabel 3.3 *Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf (x 1000 gld)*

	1988	1989	1990
Aantal bedrijven	48	50	47
Herkomst			
Afschrijvingen	123,0	142,5	150,5
Besparingen	47,5	64,9	91,6
Totaal van afschrijvingen en besparingen	170,5	207,4	242,1
Overige mutaties in het eigen vermogen	1,9	-10,2	-18,9
Totaal van eigen middelen	172,4	197,2	223,2
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	161,5	94,7	179,2
Overige mutaties in het vreemde vermogen	9,9	7,1	-5,8
Totaal van beschikbare middelen	343,8	299,0	396,6
Besteding			
Aflossingen op leningen o/g	59,4	54,3	74,0
Bruto-investeringen	230,4	186,5	269,9
Mutaties in veldinventaris en materialen	20,9	9,2	28,3
Netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf	13,6	18,4	17,1
Mutaties in liquiditeiten	19,5	30,6	8,3
Totaal besteding van middelen	343,8	299,0	396,6

Tabel 3.4 *Balansen per 31 december per bedrijf (x 1000 gld)*

	1988	1989	1990
Aantal bedrijven	48	50	47
Activa			
Duurzame produktiemiddelen	1.116,2	1.231,6	1.384,2
Voorraad materialen en veldinventaris	291,3	289,2	323,8
Liquiditeiten	282,0	252,2	269,2
Overige bezittingen	323,6	366,8	381,3
Totaal activa	2.013,1	2.139,8	2.358,5
Passiva			
Vreemd vermogen op lange termijn	702,0	702,8	797,5
Vreemd vermogen op korte termijn	111,0	98,0	107,0
Totaal vreemd vermogen	813,0	800,8	904,5
Eigen vermogen	1.200,1	1.339,0	1.454,0
Totaal passiva	2.013,1	2.139,8	2.358,2
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen			
	60	63	62

BIJLAGEN 1 tot en met 15

Bijlage 1 Grondgebruik over 1990 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Aantal bedrijven in %	100	66	34
Aantal sbe	746	579	1077

Glastuinbouw			
waarvan potplanten 1)	96	97	95
snijbloemen 1)	2	1	2
groente 1)	2	2	3
Totaal	100	100	100

Oppervlakte staand glas:	are	are	are
met buisverwarming	99	80	137
met heteluchtverwarming	2	3	0
Totaal	101	83	137

Opengrondstuinbouw			
Bloemen	9	12	1
Overige produkten	5	7	1
Braakland	21	21	23
Totaal tuinbouw	136	123	162
Akkerbouw en grasland	28	19	45
Verhuurd aan derden	6	4	8
Erf, blijvende paden, enz	52	50	58
Totaal kadastrale opp. waarvan eigendom	222 215	196 187	273 271

1) Procentuele verdeling op basis van sbe's.

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1990 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Aantal ondernemers per bedrijf	1,56	1,47	1,75
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	43	44	40
Arbeidsbezetting in mensjaren:			
arbeid v/d ondernemer	1,99	1,86	2,26
arbeid v/d echtgenotes	0,31	0,34	0,24
arbeid v/d overige gezinsleden	0,16	0,11	0,24
arbeid van vast personeel	3,09	2,75	3,77
arbeid van los personeel	0,89	0,93	0,83
Totale arbeidsbezetting	6,44	5,99	7,34
Energieverbruik:			
gas m3 x 1000	499,0	370,1	754,3
petroleum lt x 1000	0,0	0,0	0,0
ov. olie lt x 1000	0,2	0,3	0,1
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	3774	2800	5703
Idem in joules x 1.000.000.000 (x 1000 KWH)	15804 108,0	11725 96,3	23878 131,1

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1990 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Omzet in %	100	55	44
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	1363000	1085000	1914000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	150490	126660	197650
Afschrijving vaste plant- opstand	10	0	30
Huur en pacht	3290	2090	5670
Rente	106390	85630	147480
Onderhoud	21900	19550	26550
Electriciteit	15540	14570	17450
Gas	113580	84780	170610
Overige energiekosten	260	180	410
Meststoffen	8420	5950	13310
Zaad- plant- en pootgoed	217290	184820	281580
Gewasbeschermingsmiddelen	8150	7360	9700
Overige materialen	112820	80690	176450
Veekosten	20	0	60
Werk door derden	5960	5430	7020
Afleveringskosten	122750	112320	143410
Auto (excl. afschr + rente)	8140	6890	10620
Arbeid ondernemers	113680	105860	129160
Arbeid echtgenotes	11200	12400	8850
Arbeid ov. gezinsleden	5890	3930	9780
Arbeid personeel	161580	142570	199220
Verlies op debiteuren	10	0	40
Overige kosten	37260	34280	43070
TOTAAL	1224630	1035960	1598120
minus subsidie loon	230	330	0
TOTALE KOSTEN	1224400	1035630	1598120
OPBRENGSTEN			
Groenten	32970	15580	67370
Fruit	130	0	390
Snijbloemen	12050	7630	20810
Pot- en perkplanten	1156360	993680	1478420
Boomkwekerij	360	0	1080
Overige tuinbouwprodukten	90	130	0
Mutatie veldinventaris	24250	12500	47510
Akkerbouw en veetesit	30	0	80
Overige opbrengsten	13720	14600	11980
Aanwas vaste plantopstand	90	0	270
Aanwas boomkwekerij	880	0	2630
TOTALE OPBRENGSTEN	1240930	1044120	1630540
NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT			
in % van de kosten	1	1	2
in % van het geïnvest. verm.	1	1	2
Arbeidsopbr. per mensjaar	47950	45630	51700

**Bijlage 4 Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten
(aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)**

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
20 en meer	9	14	-
20 - 15	13	20	-
15 - 10	9	11	4
10 - 5	12	10	18
5 - 0	<u>12</u>	<u>2</u>	<u>30</u>
Totaal verliesgevend	55	57	52
Positief			
0 - 5	19	22	12
5 - 10	18	11	32
10 - 15	5	6	4
15 - 20	2	2	-
20 en meer	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>-</u>
Totaal winstgevend	<u>45</u>	<u>43</u>	<u>48</u>
	100	100	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (ongewogen gemiddelde)	-5	-7	0
Standaardfout	2,0	3,1	1,6

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1990
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Aantal ondernemers	78	45	33
Netto-bedrijfsresultaat	10580	5790	18550
Handenarbeid v.d. ondernemer	72740	72020	73930
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	83320	77810	92480
Berekende rente +	68070	58260	84420
Ontvangen rente +	910	1000	760
Betaalde rente -	34560	24810	50800
Financ. kosten -	1150	930	1510
Saldo	33270	33520	32870
Rentesubsidie	220	230	210
Ondernemersinkomen	116810	111560	125570
Handenarbeid echtgenote	7170	8430	5060
Handenarb. overige gezinl.	3770	2680	5600
Tot. Handenarb. gezinsleden	10940	11110	10660
Gezinsinkomen uit bedrijf	127750	122670	136230
Inkomen buiten het bedrijf	18790	21810	13740
Totaal gezinsinkomen	146540	144480	149970
Af: Ontv./bet. WIR-premie	-3750	-1680	-7200
Persoonlijke belastingen	29600	23060	40490
Premies voor volksverzek.	-960	-80	-2410
Totaal van belast.en premies	24890	21300	30880
Bestaadb. ink. gezin en bedr	121650	123180	119090
Af: Premie vrijw. verzekering	6560	6550	6570
Betaald loon gezinsleden	2360	1540	3730
Overige gezinsbestedingen	54140	54860	52950
Totaal van gezinsbestedingen	63060	62950	63250
Besparing incl. WIR-premie	58580	60230	55840
Besparing excl. WIR-premie	54830	58550	48640
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	9910	9900	9910
Huren buiten bedrijf	1180	1380	860
Rente buiten bedrijf	9680	11020	7430
Uitkering volksverzekeringen	4150	4070	4300
Inkomen uit arbeid	2640	2720	2520
Overige baten	1190	1240	1090
Totaal positief	28750	30330	26110
Negatief			
Afschrijving woning(en)	3600	3580	3630
Onderhoud,verzekering en grondlasten woning(en)	2850	2280	3810
Rente prive-leningen	3480	2630	4900
Overige lasten	20	20	30
Totaal negatief	9960	8510	12360
Inkomen buiten bedrijf	18790	21820	13750

Bijlage 6 Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Aantal ondernemers	78	45	33
<hr/>			
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	7	11	2
-f 30.000,- - -f 15.000,-	2	4	-
-f 15.000,- - f 0,-	2	3	-
f 0,- - f 15.000,-	1	-	2
f 15.000,- - f 30.000,-	18	29	-
f 30.000,- - f 45.000,-	11	6	19
f 45.000,- - f 60.000,-	10	4	22
f 60.000,- - f 90.000,-	17	14	21
f 90.000,- - f 120.000,-	9	13	2
f 120.000,- - f 180.000,-	8	1	18
f 180.000,- - f 240.000,-	8	6	12
f 240.000,- en meer	7	9	2
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
<hr/>			
Ondernemersinkomen van de ondernemer		%	%
-f 30.000,- en meer	2	1	2
-f 30.000,- - -f 15.000,-	4	7	-
-f 15.000,- - f 0,-	2	3	-
f 0,- - f 15.000,-	9	13	2
f 15.000,- - f 30.000,-	2	3	-
f 30.000,- - f 45.000,-	15	12	19
f 45.000,- - f 60.000,-	8	13	-
f 60.000,- - f 90.000,-	13	4	28
f 90.000,- - f 120.000,-	15	25	-
f 120.000,- - f 180.000,-	11	3	25
f 180.000,- - f 240.000,-	2	-	5
f 240.000,- en meer	17	16	18
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
<hr/>			
Totaal gezinsinkomen van de ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	1	-	2
-f 30.000,- - -f 15.000,-	-	-	-
-f 15.000,- - f 0,-	1	1	-
f 0,- - f 15.000,-	1	-	2
f 15.000,- - f 30.000,-	11	18	-
f 30.000,- - f 45.000,-	5	-	13
f 45.000,- - f 60.000,-	6	5	7
f 60.000,- - f 90.000,-	27	31	21
f 90.000,- - f 120.000,-	7	8	6
f 120.000,- - f 180.000,-	12	14	9
f 180.000,- - f 240.000,-	10	6	16
f 240.000,- en meer	19	17	23
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Bijlage 7 Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Aantal ondernemers	78	45	33
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
f 60.000,- en meer	1	1	2
f 60.000,- - f 30.000,-	8	12	-
f 30.000,- - f 15.000,-	13	16	7
f 15.000,- - f 0,-	<u>12</u>	<u>19</u>	<u>2</u>
Totaal negatief	34	48	11
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	5	-	13
f 15.000,- - f 30.000,-	8	-	20
f 30.000,- - f 60.000,-	20	18	23
f 60.000,- - f 90.000,-	7	7	7
f 90.000,- - f 120.000,-	7	9	5
f 120.000,- - f 150.000,-	7	3	14
f 150.000,- en meer	<u>12</u>	<u>15</u>	<u>7</u>
Totaal positief	<u>66</u>	<u>52</u>	<u>89</u>
	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	150490	126660	197650
Afschrijving vaste plantopst.	10	0	30
Totaal van afschrijvingen	150500	126660	197680
Besparingen	91560	88540	97560
Totaal van afschrijvingen en besparingen	242060	215200	295240
Erfenissen en schenkingen	-1000	-1240	-530
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	14840	-290	44790
Koerswinsten of -verliezen op effecten	-16370	-9040	-30870
Betaalde premie levensver- zekering ed.	-18090	-16820	-20600
Uitkering van levensverzek.	220	300	50
Investeringsubsidie	1570	1460	1790
Totaal van eigen middelen	223230	189570	289870
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	179220	159350	218550
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	-11400	6720	-47270
Totaal op lange termijn	167820	166070	171280
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	5550	13230	-9670
Totaal van vreemde middelen	173370	179300	161610
Totaal beschikbare middelen	396600	368870	451480

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Aflossingen op leningen o/g	74020	70440	81110
Bruto investeringen in: (aankopen - verkopen(boekw))			
- grond (in exploitatie)	31200	45260	3370
- bedrijfsgebouwen	6160	7150	4210
- glasopstanden	70550	32780	145310
- verwarmingsinstallaties	28190	20030	44350
- overige installaties	69220	45150	116870
- machines en werktuigen	31930	27990	39730
- plantopstanden	80	0	240
- boomkwekerij	880	0	2620
- betaling op lopende invest	90	23010	-45280
- overige inventaris	30570	19400	52660
Bruto-investeringen	268870	220770	364080
Veldinventaris	24250	12500	47510
Materialen	2820	2150	4160
Vooruitbetaalde kosten	1250	1410	930
Totaal ov. prod. middelen	28320	16060	52600
Woningen	10970	14300	4360
Deelname veiling e.d.	5300	3880	8100
Leningen u/g	2290	1450	3930
Overige beleggingen	-1420	690	-5550
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	17140	20320	10840
Vorderingen	7900	12600	-1400
Effecten	-14440	-6940	-29290
Spaarrekeningen	12210	44320	-51350
Kas, lop. rek. bij banken	2580	-8700	24890
Totaal van mutaties en liquiditeiten	8250	41280	-57150
Totaal bestedingen van middelen	396600	368870	451480

Bijlage 10 Spreiding van de bruto-investeringen (aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Investeringsklasse	%	%	%
Negatief	4	5	-
Positief			
<i>f</i> 0,- - <i>f</i> 10.000,-	20	14	32
<i>f</i> 10.000,- - <i>f</i> 20.000,-	11	13	8
<i>f</i> 20.000,- - <i>f</i> 40.000,-	11	14	4
<i>f</i> 40.000,- - <i>f</i> 80.000,-	18	17	20
<i>f</i> 80.000,- - <i>f</i> 150.000,-	5	6	4
<i>f</i> 150.000,- - <i>f</i> 250.000,-	5	5	4
<i>f</i> 250.000,- - <i>f</i> 500.000,-	9	8	12
<i>f</i> 500.000,- - <i>f</i> 750.000,-	5	8	-
<i>f</i> 750.000,- - <i>f</i> 1.000.000,-	7	4	12
<i>f</i> 1.000.000,- en meer	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>4</u>
	100	100	100

Bijlage II Balans per 31 december 1990 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Boekw. slijtende duurz. prod.			
midd. in % van de nieuwwaarde			
per begin v.h. boekjaar	39	36	44
idem per einde boekjaar	39	35	45
Duurz. prod. middelen:			
Grond(in exploitatie)	327680	258840	463980
Bedrijfsgebouwen	95630	80660	125270
Glasopstanden	332040	239170	515890
Verwarmingsinstallaties	133470	102270	195240
Overige installaties	246280	188840	359990
Machines en werktuigen	92930	78780	120930
Plantopstanden	5340	7700	670
Boomkwekerij	1080	0	3230
Vee	140	0	420
Bet. op lop. investeringen	15340	23010	150
Overige inventaris	134280	118140	166210
Totaal	1384210	1097410	1951980
Ov. produktiemiddelen:			
Veldinventaris	299690	227400	442790
Voorraad materialen	20680	19290	23450
Vooruitbetaalde kosten	3360	3120	3820
Totaal	323730	249810	470060
Liquiditeiten:			
Vorderingen	38860	35450	45620
Effecten	59260	57890	61960
Spaarrekeningen e.d.	132110	152030	92660
Kas, lop. rek. bij banken	38990	28130	60510
Totaal	269220	273500	260750
Overige bezittingen:			
Woningen	289270	273240	321010
Deelname veiling e.d.	54980	53270	58350
Leningen u/g	12410	13270	10700
Diversen	24640	18830	36120
Totaal	381300	358610	426180
Totaal activa	2358460	1979330	3108970
Passiva			
Vreemd vermogen	904490	661660	1385200
Eigen vermogen	1453970	1317670	1723770
Totaal passiva	2358460	1979330	3108970
Eigen verm. in % v/h totaal			
vermogen	62	67	55

Bijlage 12 Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1990 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Vr.vermogen op lange term.			
Leningen van Rabobanken	528790	434430	715600
Leningen van ov.banken	102610	13060	279940
Leningen van familieleden	52810	53860	50740
Leningen van ov.partic.	2190	3110	360
Kredieten Rabobanken	80810	56480	128970
Kredieten ov.banken	18600	9550	36500
Overig	11680	6920	21100
Totaal	797490	577390	1233210
Vr.verm. op korte term.			
Te betalen omzet-en loonbel.	7860	7530	8500
Te betalen kosten	82060	62570	120640
Te betalen investeringen	13780	13880	13570
Overig	3300	290	9280
Totaal	107000	84270	151990
Totaal vreemd vermogen	904490	661660	1385200
Vr.verm.in % v/h totaalverm.	38	33	45
Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 31-12-1989	1360910	1237740	1604740
Corr.o/d balans 31-12-1989	-250	1120	-2970
Toe - en uittreding v.firm.	260	0	770
Herw. a.g.v.prijswijziging	20320	15920	29040
Eigen verm. per 1-01-1990	1381240	1254780	1631580
Mut. eigen verm. in 1990	72730	62900	92190
Eigen vermogen per 31 december 1990	1453970	1317680	1723770

Bijlage 13 Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 31 december 1990 (aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Solvabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief	3	5	-
0 - 10	3	5	-
10 - 20	3	2	4
20 - 30	9	5	16
30 - 40	12	6	22
40 - 50	16	17	12
50 - 60	7	6	10
60 - 70	9	8	12
70 - 80	9	9	8
80 - 90	5	6	4
90 - 100	<u>24</u>	<u>31</u>	<u>12</u>
	100	100	100
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen (ongewogen gemiddelde)	58	61	51
Standaardfout	4,4	6,1	5,5

Bijlage 14 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 31-12-1990 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	bladplanten
Aantal bedrijven	47	28	19
Kas, lop. rek. bij banken	39000	28130	60510
Spaarrekeningen e.d.	132110	152030	92660
Effecten	59260	57890	61960
Voorraad produkt en vorderingen	38860	35450	45620
Vorr. materialen e.d.	24040	22410	27270
Veldinventaris	299680	227410	442790
A. Totaal	592950	523320	730810
Te betalen omzet- en loonbelasting	7860	7530	8500
Te betalen kosten	82060	62570	120640
Te betalen investeringen	13780	13880	13570
Overig kort krediet	3290	290	9280
B. Totaal vr. verm. op korte term.	106990	84270	151990
Saldo (A minus B)	485960	439050	578820
id. in % v/d kosten	40	42	36

Bijlage 15 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen, e.d. en veid-inventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven met overwegend:	
		bloeiende planten	blad- planten
Aantal bedrijven	47	28	19
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
10 - 0% van de jaarkosten	<u>6</u>	<u>9</u>	<u>-</u>
Totaal negatief	6	9	-
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	5	8	-
10 - 30% van de jaarkosten	30	24	42
30 - 50% van de jaarkosten	30	26	38
50% en meer van de jaarkosten	<u>29</u>	<u>33</u>	<u>20</u>
Totaal positief	<u>94</u>	<u>91</u>	<u>100</u>
	100	100	100

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied versche-
nen:

- No. 16-89 Rentabiliteit en financiering van de potplantenteelt onder glas in Nederland over 1989
- No. 15-89 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1989
- No. 23-89 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Nederland over 1989/90
- No. 21-89 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1989
- No. 22-89 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1989 (oogst 1989/90)
- No. 19-89 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1989 (oogst 1989/90)
- No. 18-90 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1990
- No. 20-90 Rentabiliteit en financiering van de champignonteelt in Nederland over 1990
- No. 17-89 Rentabiliteit en financiering van de snijbloemeteelt onder glas in Nederland over 1989
- No. 26-90 Raming van de bedrijfsuitkomsten in 1990 van de bedrijven met groenteteelt in de opengrond, fruitteelt- en bloembollenbedrijven
- No. 24-91 Raming van de bedrijfsuitkomsten in 1991 van de glastuinbouw- en champignonbedrijven